

Ενότητα 12^η Αθήνα και Ατλαντίδα

Ἐν δέ δὴ τῇ Ἀτλαντίδι νήσῳ συνέστη
μεγάλη καὶ θαυμαστὴ δύναμις βασιλέων,
κρατοῦσα μὲν ἀπάσης τῆς νήσου,
πολλῶν δὲ ἄλλων νήσων καὶ μερῶν τῆς ἠπείρου.
Αὕτη δὴ πᾶσα ἡ δύναμις συναθροισθεῖσα εἰς ἓν ἐπεχείρησέν ποτε δουλοῦσθαι μιᾷ ὀρμῇ
τόν τε παρ' ὑμῖν καὶ τόν παρ' ἡμῖν τόπον
καὶ πάντα τόν ἐντός τοῦ στόματος.
Τότε οὖν, ὦ Σόλων, ἡ δύναμις τῆς πόλεως ὑμῶν,
ἐγένετο διαφανῆς ἀρετῇ τε καὶ ῥώμῃ
εἰς ἅπαντας ἀνθρώπους·
προέστη γάρ πάντων εὐψυχία καὶ τέχναις ὅσαι κατὰ πόλεμον ἀφικομένη ἐπὶ τοὺς ἐσχάτους κινδύνους,
καὶ κρατήσασα μὲν τῶν ἐπιόντων ἔστησεν τρόπαιον,
διεκώλυσεν δὲ δουλωθῆναι τοὺς μήπω δεδουλωμένους
ἅπαντας δὲ τοὺς ἄλλους ἠλευθέρωσεν ἀφθόνως.
Ἵστέρω δὲ χρόνῳ ἡ Ἀτλαντὶς νῆσος
γενομένων ἐξαισίων σεισμῶν καὶ κατακλισμῶν,
ἠφανίσθη δῦσα κατὰ τῆς θαλάττης·
διό καὶ νῦν τό ἐκεῖ πέλαγος γέγονεν ἄπορον καὶ ἀδιερεύνητον.

Στο νησί, λοιπόν, της Ατλαντίδας συγκροτήθηκε
μεγάλη και αξιοθαύμαστη δύναμη βασιλέων,
που εξουσίαζε ολόκληρο το νησί

και πολλά άλλα νησιά και μέρη της ξηράς.

Όλη αυτή η δύναμη αφού συνενώθηκε,

επιχείρησε κάποτε να υποδουλώσει με μία και μόνη επίθεση

το δικό σας και το δικό μας τόπο

και όλη την περιοχή που βρίσκεται μέσα στο στόμιο.

Τότε, λοιπόν, Σόλωνα, η δύναμη της πόλης σας

υπήρξε ξακουστή για τη γενναιότητα και το σθένος της

σε όλους γενικά τους ανθρώπους·

γιατί ξεχώρισε από όλες στη γενναιότητα και στις πολεμικές τέχνες,

αφού έφτασε στους έσχατους κινδύνους,

και αφού νίκησε τους επιδρομείς, έστησε μνημείο νίκης,

και παρεμπόδισε την υποδούλωση όσων δεν είχαν ακόμη υποδουλωθεί

και όλους τους άλλους τους ελευθέρωσε χωρίς υστεροβουλία.

Και αργότερα το νησί της Ατλαντίδας,

αφού έγιναν πολύ δυνατοί σεισμοί και κατακλισμοί,

βυθίστηκε στη θάλασσα και εξαφανίστηκε·

γι' αυτό και σήμερα το εκεί πέλαγος

είναι αδιάβατο και ανεξερεύνητο.

Νοηματική απόδοση του κειμένου

Ο Πλάτωνας στην αρχή του κειμένου αυτού αναφέρει, ότι οι βασιλιάδες της Ατλαντίδας είχαν πολύ μεγάλη δύναμη και είχαν την εξουσία όχι μόνο του νησιού αυτού αλλά και πολλών άλλων νησιών και κάποιων τμημάτων της ηπείρου. Η χώρα αυτή περιγράφεται στο κείμενο ως μια μυθική πλούσια χώρα που εκτεινόταν πέρα από τις Ηράκλειες Στήλες, το σημερινό πορθμό του Γιβραλτάρ, και αποτελούνταν από την Ατλαντίδα νήσο κι άλλα μικρότερα νησιά. Στη θρυλική αυτή ήπειρο είχε αναπτυχθεί σπουδαίος πολιτισμός και οι βασιλείς της, συγκρότησαν ένα είδος συνασπισμού όλων των δυνάμεων της ηπείρου και των γύρω νησιών, με σκοπό να εισβάλουν και να κατακτήσουν τον ευρύτερο χώρο της Μεσογείου. Τα στοιχεία αυτά ο Σόλωνας τα πληροφορήθηκε από Αιγύπτιους ιερείς σε ταξίδι του στην Αίγυπτο. Συνεχίζοντας, αναφέρει ότι η δύναμη αυτή των βασιλιάδων συνενώθηκε και βρέθηκε αντιμέτωπη με ένα αντίπαλο στρατιωτικό μέτωπο, αυτό της πόλης των Αθηναίων που με τη γενναιότητα που τη διέκρινε και την καλή πολεμική της οργάνωση, νίκησε τη δύναμη της Ατλαντίδας και την εμπόδισε να υποδουλώσει και άλλους λαούς. Ειδικότερα, η Αθήνα απέτρεψε την εισβολή, κατάροπωσε τους εχθρούς, αγωνίστηκε και πέτυχε την ελευθερία των λαών της Μεσογείου. Ακόμη, απελευθέρωσε και όσους είχαν υποδουλωθεί. Αυτή η συμβολή της Αθήνας στην ήττα των εισβολέων της χάρισε αιώνια δόξα, αφού χάρη στην ανδρεία, και την πολεμική ικανότητα των Αθηναίων αποτράπηκε ο κίνδυνος υποδούλωσης της Μεσογείου. Στη μνήμη αυτής της στάσης των Αθηναίων στήθηκε, μάλιστα, μνημείο νίκης προς τιμήν τους. Η πλατωνική αφήγηση κλείνει με την αναφορά στο τέλος της Ατλαντίδας: σεισμοί και κατακλυσμοί βύθισαν την ήπειρο και εξαφάνισαν τον πολιτισμό της στα βάθη του ωκεανού που μέχρι σήμερα παραμένει ανεξερεύνητος.

Γραμματική

1. Να μεταφερθούν οι τύποι των ουσιαστικών στην ίδια πτώση του άλλου αριθμού:

τῆς πόλεως →
αἱ δόσεις →
ταῖς πράξεις →
ταῖς διώξεις →
τὴν ῥίψιν →
τοῦ βήματος →
(ῶ) κουρεῖς →
τὰ ρεύματα →
δρομεύς →
τῶν ἀλιέων →
τὴν δύναμιν →
τῷ βασιλεῖ →

2. Να συμπληρώσετε τα κενά των παρακάτω προτάσεων με τον κατάλληλο τύπο του ουσιαστικού που βρίσκεται σε παρένθεση και στη συνέχεια να τοποθετήσετε το ουσιαστικό στην ίδια πτώση του άλλου αριθμού:

α. Ἄπαντες ἐν τῷ σταδίῳ ἐπευφήμουν τοὺς
(δρομεύς).

β. Ἀποδώσω ἐπὶ δραχμὰς τῷ (κουρεύς), ἵνα μὲ κείρη (=για να με κουρέψει).

γ. Περικλῆς ἀπέδιδεν ἐν τῷ (βῆμα) αὐτοῦ ὄγκον (=μεγαλοπρέπεια).

δ. Οἱ περίοικοι ἀντεδίκουν (=διαφωνοῦσαν) περὶ τῶν ὄρων (=για τα σύνορα) τῶν (κτῆμα).

ε. Ἐν τῇ (πράξις) σκόπει (=να παρατηρεῖς) τὸ ἦθος.

3. Να συμπληρώσετε τις πτώσεις που λείπουν από τα παρακάτω ουσιαστικά:

ΟΝ.				
ΓΕΝ. τοῦ ἱερέως			τοῦ βήματος	
ΔΟΤ.	τῆ ἀποφάσει			
ΑΙΤ.		τοὺς γονέας		τὰ ῥήματα
ΚΛΗΤ.				

4. Να σχηματίσετε τις πτώσεις που σας ζητούνται για κάθε ουσιαστικό:

ὁ γραμματεὺς —> δοτ. ενικού..... / δοτ. πληθυντ.....
ἡ μετάληψις —> γεν. ενικού..... / κλητ. ενικού.....
τὸ ἐπίχρισμα —> γεν. πληθυντ..... / δοτ. πληθυντ.....
ὁ τομεὺς —> γεν. ενικού..... / κλητ. ενικού

5. Να κλιθούν και στους δυο αριθμούς τα εξής ουσιαστικά: τῶν ὄψεων, τῶν δι αφθορέων, το κτῆμα.

6. Να διατυπωθούν οι επόμενες προτάσεις με όλους τους τύπους τους στον πληθυντικό:

- α. Οὗτος ἔπεμπεν ἵππεά τῷ βασιλεῖ.
- β. Ἡ πόλις αὕτη ἔνδοξος ἦν.
- γ. Ἔξις ἐστὶ δευτέρα φύσις.
- δ. Καλὸν τέκνον χάρμα (= ευφροσύνη) τοκέως (=γονιού) ἐστί.
- ε. Ὅς πίστιν ἔχει ἀμάχητον (= ακατανίκητη) δύναμιν ἔχει.

7. Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις ως προς τους ὀρους τους:

- α. Οὐ λέγεις τὴν ἀλήθειαν.
- β. Νικίας καὶ Ἀλκιβιάδης ἦν στρατηγοί.
- γ. Οἱ ἀθληταὶ ἠγωνίζοντο ἐν τῷ σταδίῳ.
- δ. Οἱ Ἀθηναῖοι ἀνέθηκαν τῷ Ἀπόλλωνι τρίποδα.

ε. Πολλάκις ἐσυμβουλευσαμεν ἡμᾶς καὶ ἅπαντας τοὺς συμμάχους μὴ πολεμεῖν.

8. Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις ως προς τους όρους τους:

α. Δάμων καὶ Φιντίας ἦσαν φίλοι.

β. Ὁ δῆμος ἤκουσεν τοῦ ῥήτορος.

γ. Οὐκ ἐθέλομεν πολεμεῖν.

δ. Τριάκοντα νῆες (=καράβια) ἔπλεον εἰς Κρήτην.

Απαντήσεις στις ερωτήσεις κατανόησης του σχολικού βιβλίου

1. Ποιες πληροφορίες αντλούμε από το κείμενο για τη δύναμη της Ατλαντίδας;

Από το κείμενο πληροφορούμαστε, ότι η μυθική Ατλαντίδα είχε τεράστια δύναμη χάρη στο συνασπισμό των αρχόντων του νησιού και τη συνένωσή τους σε μία αρχή (μεγάλη συνέστη και θαυμαστή δύναμις βασιλέων). Η στρατιωτική υπεροχή της Ατλαντίδας φαίνεται από την προσπάθειά της να κατακτήσει με μία και μόνο επίθεση την περιοχή της Μεσογείου, που περιλάμβανε τόσο τον ελληνικό όσο και τον αιγυπτιακό χώρο (τόν τε παρ' υμιν καί τόν εντός του στόματος πάντα τόπον μια ποτέ ε-πεχείρησεν ορμή δουλουσθαι).

2. Ποια ήταν, σύμφωνα με τη διήγηση, η συμβολή της Αθήνας στην αντιμετώπιση του συνασπισμού των βασιλέων της Ατλαντίδας, που υπήρξε μεγάλη απειλή για τους λαούς του ευρύτερου χώρου της Μεσογείου;

Η Αθήνα συνέβαλε αποφασιστικά στην αποτροπή του κίνδυνου που προέκυψε για τους λαούς του ευρύτερου μεσογειακού χώρου από το συνασπισμό των βασιλέων της Ατλαντίδας. Οι Αθηναίοι στον έσχατο κίνδυνο έδειξαν μεγάλη γενναιότητα και σπουδαίες ικανότητες στις πολεμικές τέχνες και έγιναν ξακουστοί σε όλους τους λαούς, επειδή παρεμπόδισαν την υποδούλωση των ελεύθερων περιοχών και ελευθέρωσαν όλες τις άλλες που είχαν καταληφθεί από τις δυνάμεις της Ατλαντίδας.

3. Πώς καταστράφηκε η Ατλαντίδα σύμφωνα με το κείμενο;

Σύμφωνα με την παράδοση η Ατλαντίδα καταβυθίστηκε στη θάλασσα εξαιτίας των δυνατών σεισμών και των μεγάλων κατακλυσμοί που έπληξαν το νησί.

4. Η Ατλαντίδα και ο μύθος της εξακολουθούν ακόμα και σήμερα να εξάπτουν το ενδιαφέρον και τη φαντασία. Σε τι οφείλεται, κατά τη γνώμη σας, η διαχρονική απήχηση μύθων και αφηγήσεων για άγνωστους ή χαμένους πολιτισμούς;

Ο αρχαίος μύθος της «χαμένης Ατλαντίδας», όπως συνηθίζεται να λέγεται, εξάπτει μέχρι σήμερα τη φαντασία πολλών ανθρώπων. Οι άνθρωποι πάντα εντυπωσιάζονται από το μυστηριώδες και το ανεξήγητο. Ακόμη και σήμερα οι ταινίες επιστημονικής φαντασίας μας γοητεύουν, γιατί σχετίζονται με εντυπωσιακά θέματα και ανεξερεύνητες περιοχές. Έτσι, μπορεί να εξηγηθεί η πίστη και ενασχόληση κάποιων ανθρώπων με θέματα, όπως η αστρολογία, η μαγεία, η εμφάνιση εξωγήινων στη Γη και διάφορες θεωρίες συνομωσίας.